

dnia 29 września 2025 r.

Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Pani Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Szanowna Pani Ministro,

W związku z realizacją trybu określonego w art. 69 ustawy o świadczeniu wspierającym, zwracam się do Pani z ponowną, uprzejmą prośbą o zainicjowanie zmian przepisów tej ustawy.

Ponownie proszę o zainicjowanie zmian przepisu **art. 5 pkt 1** ustawy o świadczeniu wspierającym.

Zgodnie z tym przepisem świadczenie wspierające **nie przysługuje**, jeżeli osoba, o której mowa w art. 3 ust. 2 (tj. osoba w wieku od ukończenia 18. roku życia posiadająca decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, w której potrzebę wsparcia określono na poziomie od 70 do 100 punktów w skali potrzeby wsparcia) została umieszczona w Domu Pomocy Społecznej.

Wnoszę o zmianę przepisów dot. świadczenia wspierającego w taki sposób, żeby **prawo do świadczenia wspierającego przysługiwało od 18 roku życia osobie niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu znacznym, trwale niezdolnej do pracy i trwale niezdolnej do samodzielnej egzystencji, przebywającej w Domu Pomocy Społecznej**. Przebywanie takiej osoby w DPS nie może wykluczać prawa do świadczenia wspierającego.

Szanowna Pani Ministro, przede wszystkim wiodącym argumentem jaki trzeba mieć na względzie to cel dla jakiego zostało wprowadzone świadczenie wspierające. Ma ono być wsparciem dla osób niepełnosprawnych mieszczących się w grupie osób najbardziej zależnych od pomocy innych i najbardziej niesprawnych w każdej płaszczyźnie życia. Fakt umieszczenia osoby niepełnosprawnej w Domu Pomocy Społecznej tylko potwierdza, że taka osoba nie jest zdolna do samodzielnego życia. Pamiętać bowiem należy, że zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, **niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej**.

Nie ma więc żadnych wątpliwości, że osoby niepełnosprawne przebywające w Domach Pomocy Społecznej, to osoby niezdolne do samodzielnego życia, potrzebujące nieustannego wsparcia w czynnościach bytowych jak karmienie, mycie, ubieranie. Jednak przede wszystkim należy pamiętać, że są to osoby absolutnie niewładne do podejmowania żadnych decyzji życiowych. Co do zasady są to osoby ubezwłasnowolnione ze względu na stan zdrowia psychicznego.

W tym miejscu, z mocą, podkreślenia wymaga fakt, że Domy Pomocy Społecznej oferujące całodobową opiekę nad osobami niepełnosprawnymi intelektualnie są odpłatne. Odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej jest wysoka i znacznie przewyższa możliwości płatnicze osób niepełnosprawnych.

Renta socjalna nawet z dodatkiem dopełniającym absolutnie nie wystarczy na pokrycie kosztów opłaty za Dom Pomocy Społecznej. Podkreślenia wymaga fakt, że Domy Pomocy Społecznej zapewniając mieszkańcom miejsce pobytu, wyżywienie, leki, asortyment medyczny czy inne bytowe potrzeby, czyni to w ramach opłat pobieranych od mieszkańca takiego domu, z dochodów własnych tego mieszkańca. Jeżeli zatem dochody danego mieszkańca są niewystarczające dla zapewnienia mu np. specjalistycznych rehabilitacji, to dom pomocy społecznej z własnych środków tego nie zapewni, broniąc się, że nie ma wystarczających funduszy.

Reasumując – 70 % dochodów osoby niepełnosprawnej zabiera Dom Pomocy Społecznej, pozostawiając jej 30 % tych dochodów na opłacenie potrzeb bytowych (ubrania, kosmetyki, inne), leczniczych (leki, wizyty u lekarzy specjalistów) czy rehabilitacyjnych (sprzęt rehabilitacyjny). W praktyce zatem osoba niepełnosprawna przebywająca w Domu Pomocy Społecznej została postawiona w stanie nierówności społecznej z osobami niepełnosprawnymi o tożsamych potrzebach ale nie przebywających w Domu Pomocy Społecznej i otrzymujących świadczenie wspierające.

Dokonując weryfikacji przepisów ustawy o świadczeniu wspierającym należy sięgnąć do historii, a w niej do reformy systemu pomocy społecznej przeprowadzonej w roku 2004 r.

W tym miejscu należy odwołać się do art. 75 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.), zgodnie z którym *osobie uprawnionej do emerytury lub renty przebywającej w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym dodatek pielęgnacyjny nie przysługuje, chyba że przebywa poza tą placówką przez okres dłuższy niż 2 tygodnie w miesiącu.*

W kontekście wyżej przywołanego przepisu art. 75 ust. 4 podkreślenia wymaga fakt, że pierwotne jego brzmienie przewidywało, że dodatek pielęgnacyjny nie przysługiwał osobie uprawnionej do emerytury lub renty przebywającej w domu pomocy społecznej.

Zgodnie z brzmieniem pierwotnym art. 75 ust. 4 „*Osobie uprawnionej do emerytury lub renty przebywającej w domu pomocy społecznej, w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym dodatek pielęgnacyjny nie przysługuje, chyba że przebywa poza tą placówką przez okres dłuższy niż 2 tygodnie w miesiącu.*”

W 2004 r. powyższy przepis został zmieniony wraz z wejściem w życie ustawy o pomocy społecznej (1 maja 2004 r.).

Należy wskazać, że reforma systemu pomocy społecznej zmieniła charakter domów pomocy społecznej, wyłączając je z kręgu placówek rozumianych jako zakłady opiekuńczo-lecznicze, a co za tym idzie także sposób ich finansowania. Po reformie Domy Pomocy Społecznej stały się pełnopłatnymi placówkami, które nie są już finansowane z NFZ. Przesłanką odmowy dodatku pielęgnacyjnego było przebywanie osoby w zakładzie opiekuńczo-leczniczym bezpłatnie, ponieważ koszty pobytu i leczenia były ponoszone przez NFZ. Podkreślić należy, że Dom Pomocy Społecznej zapewnia warunki mieszkaniowe a nie lecznicze i jest w pełni odpłatny. Domy Pomocy Społecznej są częścią systemu pomocy społecznej nie systemu opieki zdrowotnej.

Dodatek pielęgnacyjny ma charakter świadczenia pieniężnego na zwiększone potrzeby osób z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Nie można zaprzeczyć, że tożsamy charakter prezentuje świadczenie wspierające i w tym celu został powołany.

Nie można także zaprzeczyć, aby potrzeby mieszkańca Domu Pomocy Społecznej były inne niż potrzeby osoby nie przebywającej w Domu Pomocy Społecznej.

Pozbawienie prawa do świadczenia wspierającego osoby przebywające w Domach Pomocy Społecznej stanowi naruszenie konstytucyjnej zasady równości i prawa do zabezpieczenia społecznego.

Stąd racjonalna jest zmiana brzmienia art. 5 pkt 1 ustawy o świadczeniu wspierającym, w taki sposób, żeby nie uzależniać prawa do świadczenia wspierającego od umieszczania w Domu Pomocy Społecznej. Podkreślam jednak, że powinno to dotyczyć wyłącznie osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu znacznym, trwale całkowicie niezdolnych do pracy i do samodzielnej egzystencji.

W mojej ocenie to jest sytuacja, która wymaga zrewidowania, ponieważ w obecnym brzmieniu art. 5 pkt 1 ustawy o świadczeniu wspierającym jest krzywdzący dla osób niepełnosprawnych przebywających w Domu Pomocy Społecznej, narusza ich konstytucyjne prawo do równości i zabezpieczenia społecznego co uzasadnia dokonanie zmian wskazanego przepisu.

Wnoszę o zmianę przepisów dot. świadczenia wspierającego w taki sposób, żeby **prawo do świadczenia wspierającego przysługiwało od 18. roku życia osobie niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu znacznym, trwale niezdolnej do pracy i trwale niezdolnej do samodzielnej egzystencji, przebywającej w Domu Pomocy Społecznej.**

Szanowna Pani Ministro bardzo uprzejmie proszę o pochylenie się nad poruszonym tematem.

Z poważaniem

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa
2. Kancelaria Prezydenta RP
Ul. Wilejska 10
00-902 Warszawa
3. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
ul. Żurawia 4A
00-503 Warszawa
4. Rzecznik Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa